

Dojrzałość szkolna dziecka 7 letniego - czyli co rodzice powinni wiedzieć

Pojęcie dojrzałości szkolnej, bo tak określa się gotowość do podjęcia przez dziecko zadań i obowiązków, jakie stawia przed nim szkoła, obejmuje zarówno jego rozwój psychiczny, fizyczny, umysłowy, emocjonalno - społeczny, jak i poziom opanowania umiejętności i wiadomości przygotowujących dziecko do podjęcia nauki czytania, pisania i liczenia. Istotnym czynnikiem wpływającym na dojrzałość szkolną dzieci jest fakt uczęszczania do przedszkola / klasy zerowej/. W przedszkolu (oddziale zerowym) kształtuje się osobowość dziecka, jego zdolności poznawcze i operacje umysłowe takie jak: porównywanie, uogólnianie, analiza i synteza, myślenie. Prowadzone są ćwiczenia usprawniające manualnie i graficznie po to, aby dziecko nie miało problemów z pisaniem. Kształtują się postawy społeczno - moralne i cechy charakteru, rozwija się zasób słownika dziecka.

I tak dziecko, które osiągnęło gotowość szkolną powinno:

w sferze sprawności umysłowej

(zasób wiadomości o otoczeniu społecznym i przyrodniczym):

- Podaje swoje imię i nazwisko, zna swój adres zamieszkania.
- Wie, ile ma lat.
- Potrafi wymienić członków swojej rodziny.
- Wie, jaka jest teraz pora roku, nazywa poprzednią i następną.
- Wie, jaki jest dzisiaj dzień tygodnia, jaki był wczoraj i jaki będzie jutro.
- Potrafi powiedzieć, jaka jest dzisiaj pogoda.

w sferze sprawności umysłowej (mowa):

- Mówi poprawnie pod względem artykulacyjnym i gramatycznym
- Opowiada, co jest na obrazku, interpretując jego treść.
- Rozumie polecenia nauczyciela.
- Potrafi zadawać pytania w celu uzyskania informacji.
- Wyraża opinię na określony temat.
- Dostosowuje sposób wypowiedzi do rozmówcy i sytuacji.
- Potrafi dokończyć zdanie, tworząc logiczną wypowiedź.

w sferze sprawności umysłowej (percepcja wzrokowa):

- Układa obrazek z części.
- Wskazuje podobieństwa i różnice między przedmiotami (obrazkami).
- Wskazuje 6 i więcej elementów, którymi różnią się 2 obrazki.
- Rysuje na kratkowanym papierze według podanego wzoru.
- Rozpoznaje kolory.
- Rozróżnia kształty.

w sferze sprawności umysłowej (percepcja słuchowa):

- Rozpoznaje odgłosy z najbliższego otoczenia.
- Potrafi powtórzyć usłyszany rytm.
- Powtarza krótkie wierszyki i rymowanki.

- Wyodrębnia wyrazy w zadaniu.
- Dokonuje analizy i syntezy sylabowej wyrazu.
- Nazywa głoski w nagłosie i wygłosie wyrazu.
- Układa rym do podanego wyrazu.

w sferze sprawności umysłowej
(rozwój intelektualny wraz z pojęciami matematycznymi)

- Posługuje się liczebnikami głównymi i porządkowymi.
- Orientuje się na kartce papieru.
- Dostrzega związki przyczynowo-skutkowe, układając historyjkę obrazkową.
- Dostrzega regularności i kontynuuje je.
- Rozpoznaje kształty figur geometrycznych.
- Rysuje postać człowieka, zaznaczając wszystkie elementy.
- Rozróżnia prawą i lewą stronę ciała.
- Wskazuje położenie przedmiotów w przestrzeni.

w sferze sprawności umysłowej
(rozwój intelektualny wraz z pojęciami matematycznymi)

- Grupuje obiekty w sensowny sposób.
- Porównuje liczebność zbiorów, stosując określenia: mniej, więcej, tyle samo.
- Porządkuje zbiory według liczebności, np. od najmniejszego do największego.
- Liczy prawidłowo w zakresie 10 i większym.
- Dodaje i odejmuje na konkretach.
- Rozpoznaje symbole i rozumie ich znaczenie.
- Wskazuje takie same znaki graficzne.

w sferze sprawności umysłowej
(rozwój intelektualny wraz z pojęciami matematycznymi)

- Grupuje obiekty w sensowny sposób.
- Porównuje liczebność zbiorów, stosując określenia: mniej, więcej, tyle samo.
- Porządkuje zbiory według liczebności, np. od najmniejszego do największego.
- Liczy prawidłowo w zakresie 10 i większym.
- Dodaje i odejmuje na konkretach.
- Rozpoznaje symbole i rozumie ich znaczenie.
- Wskazuje takie same znaki graficzne.

W sferze sprawności ruchowej i manualnej:

- Chętnie uczestniczy w zabawach ruchowych.
- Sprawnie chodzi i biega, zachowując równowagę ciała.
- Zręcznie rzuca i chwytą przybory sportowe.
- Wykonuje improwizacje ruchowe do muzyki lub opowiadania nauczyciela.
- Samodzielnie ubiera się, zapina guziki, wiąże sznurowadła.
- Prawidłowo wykonuje czynności higieniczne i korzysta z toalety.
- Dba o swoje rzeczy i utrzymuje je w porządku.

w sferze sprawności ruchowej i manualnej:

- Posługuje się przy rysowaniu i innych czynnościach zawsze tą samą ręką.
- Prawidłowo trzyma przybory i stosuje odpowiedni nacisk podczas rysowania.
- Rysuje szlaczki.
- Kolorując, mieści się w konturze.
- Podejmuje i samodzielnie wykonuje prace plastyczno-konstrukcyjne.
- Sprawnie posługuje się nożyczkami.

W sferze rozwoju emocjonalnego i umiejętności społecznych:

- Uczestniczy we wszystkich zajęciach proponowanych przez nauczyciela.
- Przestrzega zasad ustalonych w grupie.
- Używa form grzecznościowych.
- Współdziała z innymi dziećmi podczas zabawy i wykonywania zadań.
- W sposób jasny wyraża swoje potrzeby.
- Wykonuje przyjęte na siebie obowiązki i doprowadza pracę do końca.

w sferze rozwoju emocjonalnego i umiejętności społecznych:

- Samodzielnie organizuje wolny czas przeznaczony na zabawę.
- Umie wyrazić swoje uczucia w sposób adekwatny do sytuacji.
- Rozumie emocje i uczucia innych osób.
- Potrafi ocenić postępowanie swoje, kolegów i bohaterów literackich.

Każdy z rodziców obserwując dziecko, słuchając go może w przybliżeniu określić czy dziecko osiągnęło ten poziom dojrzałości, którego wymaga szkoła. A jeśli nie jest jeszcze gotowe, to w którym obszarze należy udoskonalać jego umiejętności, popracować pod kierunkiem nauczyciela, czy może zgłosić się do specjalistów w poradni.

W wyniku licznych obserwacji i doświadczeń nauczycieli obserwuje się coraz bardziej niepokojące opóźnienia w rozwoju dojrzałości emocjonalno-społecznej, która jest istotnym czynnikiem wpływającym na powodzenia szkolne dziecka, jednocześnie czynnikiem najczęściej niedocenianym przez rodziców.

Najczęstsze błędy popełniane przez rodziców dzieci, to:

- "brak krytycyzmu w ocenie nauki i zachowania dziecka, niezrozumienie jego potrzeb, możliwości jego braków sprawia, że dzieci przeżywają silny konflikt wewnętrzny;
- "stymulowanie rozwoju intelektualnego dziecka, niedostrzeganie zaś problemów związanych z rozwojem emocjonalnym i społecznym;
- "w wyniku rozbieżności między oczekiwaniem sukcesu przez rodziców a faktycznymi osiągnięciami w szkole;
- "realizowanie przez rodziców przede wszystkim własnych planów życiowych, nie wnikanie w trudności, jakie czekają w szkole dziecko niewystarczająco dojrzałe;
- "demonstrowanie postaw nadopiekuńczości, opóźnianie samodzielności życiowej dziecka, nadmierne ignorowanie ich spraw, zaspokajanie potrzeb materialnych w nadmiernym stopniu;

Aby próg szkolny dziecko przekroczyło w miarę spokojnie, bez stresu należy je do tego przygotować.

Oto kilka praktycznych wskazówek:

- "nigdy nie wolno straszyć dziecka szkołą i nauczycielami;
- "dziecko powinno się cieszyć, że idzie do szkoły;

"powinno uczestniczyć w zakupach przyborów szkolnych, wybrać to, co mu się podoba;
"wcześniej przygotujmy biurko, półkę na książki i przybory szkolne, stałe miejsce do pracy;

Należy pamiętać, że dla prawidłowego rozwoju dziecka potrzebne są odpowiednie warunki w domu, rodzinie:

"ład, spokój i pogodna atmosfera w domu;
"utrzymanie kontaktu emocjonalnego z dzieckiem;
"przestrzeżenie stałego rozkładu dnia;
"wdrażanie do samodzielności, obowiązkowości, punktualności;
"zapewnienie kontaktów z rówieśnikami.

Gdy dziecko już zacznie chodzić do szkoły:

"rozmawiajmy z nim o tym, co się tam działo, czego ciekawego się dowiedziało;
"przeglądajmy jego zeszyty;
"chwalmy, zachęcajmy do pracy;
"nie krzyczymy jeśli czegoś nie potrafi, ale spróbujmy mu pomóc;
"współpracujmy z nauczycielami;
"nie wyręczajmy dziecka z obowiązków szkolnych.
Im pełniejsza dojrzałość psychiczna, emocjonalna, społeczna, fizyczna, umysłowa dziecka przekraczającego próg szkoły, tym większa gwarancja jego powodzenia w nauce

Opracowała - mgr Małgorzata Malinowska

Wykorzystana literatura:
Szczyrba D- "Czynniki wpływające na poziom dojrzałości szkolnej.